

Doç. Dr. Hamide Demirel

TÜRK DESTANLARININ
ANA UNSURLARI

ÖTÜKEN

HAMİDE DEMİREL; 1942 yılında doğdu. İstanbul Kız Lisesi'ni ve daha sonra Ankara Üniversitesi'ni bitirdi. İngiltere'de Durham Üniversitesi'nde doktora yaptı. Ankara Üniversitesi'nde doçent oldu. Türkiye'nin Tahran Büyükelçiliği'nde basın ataşeliği yaptı. Ankara Üniversitesi, Fırat Üniversitesi ve daha sonra Boğaziçi Üniversitesi'nde öğretim üyeliği yaptı. Fırat Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi'nin kurucuları arasındadır. *The Poet Fuzuli, his Works, study of his Turkish, Persian and Arabic Divans* başlıklı İngilizce eseri Kültür Bakanlığı tarafından yayınlanmıştır. Türkçe ve İngilizce birçok makalesi yayınlanmıştır. İngilizce, Fransızca, Arapça ve Farsça bilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Giriş.....	11
------------	----

I. BÖLÜM

DESTAN

Destan Sözcüğü.....	21
Destan	23
Destan Konuları	25
Destanın Diğer Edebî Türlerden Ayrılışı.....	26
Sözlü Destan	26
Yazılı Destan.....	27
Destanların Milletler Üzerindeki Etkisi	28

II. BÖLÜM

DESTAN TIPLERINE GENEL BİR BAKIŞ

İnsan.....	31
a. Yapı Yönünden İnsan	32
b. Duyu ve Düşünce Yönünden İnsan	33
Destan Tipleri.....	34
a. Olumlu Tipler.....	34
b. Olumsuz Tipler	37
Tip Örnekleri.....	38
a. Türk Destanlarında Olumlu Tipler	38
b. Türk Destanlarında Olumsuz Tipler	39
Olaylara Göre Destan Tipleri.....	40

III. BÖLÜM TÜRK DESTANLARI

Türk Destanlarının Kaynakları.....	43
Türk Destanlarının Bölümleri	44
a. İslâmiyetten Önce Türk Destanları.....	44
Türklerin Yaratılış Destanı.....	45
Alp Er Tunga Destanı	46
Şu Destanı.....	47
Hun-Oğuz Destanları.....	48
Oğuz-Kağan Destanı	48
Attilâ Destanı	50
Gök-Türk Destanları	51
Bozkurt Destanı	51
Ergenekon Destanı.....	51
Dokuz Oğuz-On Uygur Türklerinin Destanı	52
Uygur Destanları.....	52
Türeyiş Destanı.....	52
Göç Destanı.....	52
b. İslâmiyetten Sonra Türk Destanları.....	53
Satuk Buğra Han Destanı.....	53
Manas Destanı	54
c. Anadolu'da Türk-İslâm Destanları.....	54
Dede Korkut Destanı	55
Köroğlu Destanı.....	56
Türk Destanlarında Dil ve Şekil Unsurlarından Vezin	56

IV. BÖLÜM TÜRK DESTANLARINDA DESTANİ UNSURLAR

I. ALP.....	59
Alp'in Fiziksel Yapısı.....	60
Alp'in Gücü	61
Alp'in Becerisi	62
Alp'in Güzelliği	63
Çok Yemek Yemesi	63
Uzun Ömürlü Oluşu	64

Alp'in Hayatı	65
a. Çocukluğu	65
Ad Alması.....	65
b. Alp'in Gençliği	66
İlk Kahramanlığı	66
Diğer Kahramanlıkları.....	67
c. Alp'in Evlenmesi	68
d. Alp'in Savaşları	70
Alp'in Yakınları ile Savaşı.....	70
Alp'in Yabancılarla Savaşı	72
Alp'in Kırk Yiğiti	72
Savaşta At Yarışları.....	73
Savaşta Güreş	73
Savaşta tek Karşılaşma	74
Orduların Karşılaşması	76
Düşman.....	78
Casus.....	79
Tutsaklık.....	79
Uyku.....	80
Yenilmezlik.....	81
Alp'in Duygu ve Düşünce Yapısı	81
Alp'in Ölümü	83
2. AT.....	86
Savaşta At.....	87
Barışta At	88
At Yarışı.....	88
Ad Vermede At	89
Ölüm Anında At.....	89
Atın Kişilik Kazanması.....	90
Atın Gücü.....	90
Yüzen ve Uçan At.....	91
Atın Ölümü	91
3. SİLAH.....	91
Kılıç.....	93
Ok ve Yay	94
Mızrak	95
Aybalta	95
Zırh	96
Kalkan	96
Miğfer.....	96

TÜRK DESTANLARINDA GÜZELLİK UNSURLARI.....	97
Işık	97
Kadın.....	98
Su	102
Ağaç	104
Tabiat.....	107
Müzik	108
TÜRK DESTANLARINDA MASAL UNSURLARI	110
Peri Kızı ile Evlenme.....	110
Kör Gözün İyileştirilmesi.....	110
Alplarin Başkaları Tarafından Büyütülmesi.....	111
İnsan Dışı Yaratıklarla ve Cansızlarla Konuşma ve Haberleşme. 112	
Devler.....	114
Uyku ve Düş.....	115
Sihir.....	116
Yaş	117
Sayı.....	117
TÜRK DESTANLARINDA DİNİ UNSURLAR	118
Totemizm Unsurları.....	118
Şamanizm Unsurları	120
İslâmî Unsurlar	124

V. BÖLÜM

İRAN DESTANI ŞEHNÂME'DE TÜRK KAHRAMANLARI / 129

Sonuç.....	143
Bibliyografya.....	155

Giriş

MİLLETLERİN hayatlarının ilk devirlerine göz atacak olursak, hiçbir milletin tehlike dolu devirler geçirmeden, kahramanlıklar yaratmadan, zihinlerde izler bırakan yiğitler yetiştirmeden bağımsızlığına kavuştuğunu ve millî temelini sağlamlaştırdığını göremeyiz. Yiğitlerin zihinlerde bıraktığı bu izler ve anılar ağızdan ağıza dolaşarak destanları meydana getirmiştir.

Destan, bir milletin tarihinin masallaştırılmış şeklidir. Tarih geçmişe ait olayları aynen yaşattığı hâlde, destan bu olayları zaman ve mekân kavramları dışında millî şuur ve gururun beslenmesine yarayacak şekilde içine alır. Bu nedendir ki, millî destanların millî ruhun doğuşu, gelişmesi üzerinde oynadığı yüceltici rol tarihinkinden daha önemlidir. Hemen hemen bütün milletlerin kendilerine göre bir destana sahip olma yolunda gösterdikleri şiddetli istek bu yönden çok yerindedir.

Ayrıca, her milletin kahramanlık destanlarının değerini anlamak için, diğer milletlerin kahramanlık destanlarını araştırmak ve onlarla karşılaştırmak gerekir.

İşin zor yönü, her milletin kahramanlık destanlarının, manzumelerinin ve söylentilerinin, o millet uygarlığının en eski günlerinden veya başından başlamasıdır.

Bu nedenle her milletin hayatındaki çeşitli unsurlar onda vardır. Araştırmacı bu unsurları bilmek için araştırmalarına o devirden başlamak, destanlardaki gelişmeleri izlemek, çağların karanlık belirsiz, karışık ve iç içe girmiş olaylarının arasından geçmek zorundadır. Çok zaman boş inanç ve kuruntu ürünü görülen destanlarda tarihî gerçekler yatmaktadır.

Türkçede destan, hem *légende* hem *épopée* karşılığıdır. Ayrıca Anadolu'da Türk edebiyatında sosyal, tarihî ve mizahî konularda söylenen millî bir nazım şeklinin ve çeşidinin de adı *destan*dır.

Türk edebiyatı, başlangıçta engin bir destan edebiyatıdır. Eski Türk boylarında destan epik veya lirik karakterde manzum iki çeşit folklor veya halk edebiyatı mahsullerine verilen addır. Bizim üzerinde durduğumuz, epik karakterdeki kahramanlık destanları ve daha çok bunlarda birinci derecedeki kahramanlar etrafında geçen olaylardır.

Bu çalışmayı yaparken, tarihte yaşamış insanların ruhsal hayatını, duyuş, düşünüş, inanış ve hayal kuruşlarını; varlıkların yararsız maddelerini yararlı hâle getiren yaradılışlarını, güzel sanatlarını; aşk, aile, yurt ve devlet anlayışlarını destan motiflerinde bulduk.

Marie Bonaparte “Beyaz, sarı, siyah bütün insanlar karaciğerleri, kalpleri, akciğerleri, sinirleri, damarları bakımından birbirlerine benzerler. Aynı şekilde insan ruhu da bütün ırk ve iklim ayrılıklarına rağmen, bir *Hotanto*’nun *Aynştayn* psikolojisinin temelini meydana getirmektedirler.”¹ der.

Bu anlatılanların ışığı altında destanların insanların hayatındaki önemli rolünü ve “mukayese metodu”nun gerçekleri ortaya çıkarmadaki değerini gözönünde bulundurarak, Türk destanlarındaki kahramanlık öğelerini inceler-

¹ M. Bonaparte, “La prophylaxie infantile des nevroses”, *Revue Française de psychanalyse*, Tome IV. (Kompleksler ve İnsanlar, Dr. Halis Özgü, İstanbul 1969).

ken, zaman zaman dünya destanlarından örnekler vererek karşılaştırma da yapmaya çalıştık. Bu çalışmamızda İran ve Türk destanlarındaki Alp Er Tunga'nın bir karşılaştırmasını yapabildik. Ne yazık ki bu ünlü hükümdara, İran ordularını titreten bu kahramana dair elimizde, Kâşgarlı Mahmud'un (XI. yüzyıl) *Divânu Lugati't-Türk*'ündeki ağıttan başka bir malzeme yoktur. *Şehnâme*'deki malzeme de, sadece Firdevsî'nin savaş sahnelerini vasfından ibarettir.

Bir değerlendirme yapabilmek için kitabımızı bir kaç bölüme ayırdık. Böylece okuyucunun konuya daha kolay girebileceğini düşündük.

I. Bölümde destan ve konularından, destanların oluşunu sağlayan koşullardan söz ettik. II. Bölümde genel olarak destan tipleri ve insan üzerinde durduk. III. Bölümde Türk destanlarının kaynaklarını ve destanları inceledik. IV. Bölümde Türk destanlarındaki destanî, güzellik, masal ve dinî unsurları ele aldık. V. Bölümde İran destanı *Şehnâme*'de Türk kahramanlarını ve ordusunu inceledik. VI. Bölümde tasnif ettiğimiz yukarıdaki çalışmaların vardığımız genel sonuçlarını belirttik.

Türk destanları, Yunan ve İran destanları ile karşılaştırıldığında, onlarınkinin efsanevî olmasına karşılık bizimkinin tarihî olması dikkatleri çeker. Belki de bu da Türklerin mübalağaya iltifat etmeyen millî karakterlerinin bir sonucudur. Dünyanın ve insanların yaradılışı hakkındaki yöresel bazı destanî parçalar istisna edilirse, Türk destanına bir nev'i halk tarihi demek bile mümkündür.

Yüzyıllarca büyük tarihî olaylar içinde çalkalanmış her milletin yazılı edebiyatında bir takım ürünler vardır ki, burada tarihî olay diye gösterilen şeyler, tarih kitaplarının ve insan serüvenleri diye anlatılan şeyler de roman veya hikâyenin çerçevesini parçalayacak kadar büyütülmüş hâlde gözümüzün önünden geçerler. Bu türlü eserlerin kahramanları, hatta çok defa tarihlerin bize bütün vasıfları ile

tasvir ettikleri ünlü şahıslar bile olsa, bizim insanları anlatmak için kullandığımız ölçülerle ölçülemezler. Bunlar dev yapılı insanlardır, zaman ve mesafe tanımazlar; kendileri kadar harikulade atların üstünde dağları, ovaları, denizleri, “iki aylık yolu iki günde alarak” aşarlar. Bu olağanüstü insanlar bazan ordularla, bazan kendileri çapında kimselerle döğüşürler; yenerler, yenilirler ve bütün bunlar sonsuz bir serüvendir.

XVIII. yüzyıl sonlarına gelinceye kadar, Avrupa’da, klâsik Yunan ve Lâtin destanlarını bir tarafa bırakacak olursak, milletlerin halk edebiyatlarının bu zengin mahsullerine hiçbir bilgin ciddi olarak önem vermiyordu. Bizde bu kültür mahsullerimizin araştırılması ve incelenmesi çok daha yenidir. Destandan kastımız, gerek epopeler hâlinde olsun, gerek *halk destanı*, yani kat’i şeklini almamış, daima değişmeye müsait bir hâlde yaşayan ve oluşan menkıbeler, manzum veya mensur menkıbevî hikâyeler hâlinde olsun *destanî karakter* dediğimiz özel patente sahip ürünlerin incelenmesini kastediyoruz.

Destanî karakter taşıyan eserler olarak, tarihî olayları, doğruluğuna önem vermeksizin, hatta onları tahrif ederek, konu edinen, ekseriyetle manzum, bazan nesir ve nazım karışımı veya ritmik bir nesir diliyle yazılmış eserleri kastediyoruz. Şu hâlde destanî eser, konusu ve biçimi bakımından tarihî ve edebî iki mânâ taşıyor. Destanlardaki tarihî olaylar hiçbir zaman gerçekte olduğunun aynı değildir.

Bütün fantastik unsurları ile destanlar ve menkıbeler, tarihî olayların halk kitlelerinde bıraktığı izleri, halkın onlar hakkındaki kanaatlerini ve kültürlerini, onların kahramanları olan tarihî şahsiyetler hakkında sempati veya antipatilerini, onlara izafe ettikleri ve hakikatte kendi arzularının sembolü olan karakterleri ve kişileri tesbit eder.

Aslında epopeler toplumla bireyin birlik hâlinde kaynaştıklarını, bireyle toplum tezatlarının, kendilerine ifade

verecek kadar kuvvetlenmediği bir toplumun arzularını sembolleştiren kahramanın, dışla yani bağlı bulunduğu toplumun dışındaki kuvvetlerle (ilahlarla, tabiatla, âfetlerle veya başka milletlerin kahramanlarıyla) savaşta bulunabileceği devrin romanıdır.

Nasıl *Kalevala* bir millet içinde, birbirinden ayrı, dağınık parçalar hâlinde yaşayan menkıbeler arasındaki bağlantıyı sezmiş bir şairin (Lánrot'un)² menkıbeleri bir plâna göre, fakat kendisini bir halk şairi zihniyeti ve ruhî hâleti içine koyduktan sonra birleştirmesiyle meydana gelmişse, Homeros'un destanı da aynı merhaleyi geçirmiştir. Homeros bilinen halk destanlarına mükemmel bir sanat eseri şeklini vermeği başaran dâhî bir sanatkârdır.

Türk destanları dağınık destanî menkıbeler aşaması ile büyük, edebî destanlar aşaması arasında bulunan halk destanlarıdır. Bunlardan bazıları *Kalevala*'nın aşamasına varmıştır.

Nihayet bu destanlardaki tipleri insan olarak ele alırsak, mesela Dede Korkut'ta kahramanların tarihî karakterleri tamamen ikinci plâna atılmıştır. Onlar insan olarak sahneye konulmuştur. Destandaki bu tipler, insan karakterini, duygularını, düşüncelerini, ihtiraslarını, hayat görüşlerini, düşmanla olan ilişkilerini trajik ve hatta bazan komik sahneleri belirtmek için rol almış unsurlar olmaktan ileri gitmezler. Asıl olan insan hayatının sanat eserini alakadar edecek üslûbun tesbitidir. Elimizdeki Türk destanlarının çoğu tarihî-menkıbevî mensur hikâyeler arasındaki merhalenin en güzel ve orijinal örneğidir.

Türk destanları tamamiyle edebiyata dair de olsa bize, halk edebiyatı ve folkloru, halkın psikolojisini ve toplumun türlü aşamalarını aydınlatması bakımından önemlidir.

Onların söylendiği ve yazıldığı zamanı düşünürsek, o

² Lánrot, XIX. yüzyılda, Finler'in millî destanı *Kalevala*'yı derleyip bir araya getiren, bilgin, yazar ve şairdir.

zamanlar da kültür materyali tabii ki fazla değildi, basit yapılar ve çadırlardan ibaretti. Endüstri yoktu, az bir ziraat vardı; organize edilmiş ticaret yoktu. Yaşama tarzı, mantalite ve görüş basitti. Buna karşılık korkunç denecek bir yüreklilik ve kişisel inisiyatif ve yetenek vardı. Bu insanların hayatlarında en önemli ve en kıymetli varlık atları idi.

Destanlardaki Orta Asya kahramanlık şiiri, doğrudan doğruya hayattaki kahramanlık olayları ile etkilenecek, sâde, tabii ve yerli bir gelişme gösterir. Temalarının çoğu zamanla ilgili olmakla beraber diğer milletlerin aynıdır. Bunlar akın, tekli savaş, büyük hayvan sürülerinin elde edilmesi, karşılıklı saldırı, aşk ve evlenme, kahramanların doğumu ve dikkate değer çocukları, spor, özellikle at yarışı, güreş, uzun seyahat ve hayatın çeşitli serüvenlerini kapsayan olaylardır. Kahramanın eylem edindiği manevî ve ruhî tecrübeleri, kahramanlık ve normalin üstündeki serüvenleri, *Odysse'*de olduğu gibi maharetle birleştirilmiştir. Tabiatüstü unsurlar az değildir. Meselâ yeraltı dünyasını görmek genel bir özelliktir. Kadınların kocalarını düşmandan kurtarmak için gösterdikleri çabalar büyüktür. Bu şiirler, kahramanlık şiirinin karakterini taşırlar. Form, stil ve karakter tipleri aynıdır. Aynı edebî özellikler, vasıf zenginliği, destanî form ve hikâye tarzı, idare şekli, aynı idareci unsurları, aynı gariplikler, aynı canlılık, muhteşem sahneler, güzellikler, kahramanın bütün hareket ve davranışları dakikası dakikasına anlatılır. Meselâ at getirilir, o yerinden kalkar, ayağını kaldırır ata biner. Herkesin aşağı yukarı bir unvanı vardır. Bazan şehirlere ve memlekete, hatta canlı cansız her şeye bir lakap verilir.

Kahraman tipi olarak da, bunlar prenstir ve aristokratlar sınıfından seçilmiştir.

At çok zaman gerçek kahramandan daha çok kahraman gösterilir. Herkes tarafından sevilen, takdir edilen bir kahramanı atından ayrı göremezsiniz. Kahraman onu

canı kadar sever. Bir kahramanın atının ölümü onun sonu demektir. Atını ölü gören kahraman rahatlıkla kendini düşmana teslim eder. Güzel, sadık ve vefalı arkadaşından bir an ayrı yaşamak istemez. Atlar için bu destanlarda övgüler ve ağıtlar yazılmıştır.

Belirttiğimiz gibi birinci plândaki kahramanlar, prensler ve en azından aristokratlar sınıfından kişilerdir. Tâli kahramanlar da prenses veya yine yüksek sınıfa ait insanlardır.

Manas'ın bir kabile başkanı olması veya Köroğlu ve çevresindekilerin orta sınıftan olmaları gibi istisnaları da vardır. Türk destanlarında, milletin aşağı tabakasına dair çok az bilgi edinebiliyoruz. Bu sınıfın hayatına dair ancak genel nitelikte, ufak tefek şeyler görebiliyoruz. Bu da asillerin kaçıp herhangi bir yere sığınmaları, esir olmaları vs. hâlinde olur. Aşağı tabaka çok zaman savaşa dahi katılmaz. Güreşe ve at yarışına katılan yine prenslerdir. Mesela Manas'ın 40 yiğidi vardır, her zaman onlarla beraberdir. Destanda sık sık geçen bu 40 yiğit, dikkat edersek Manas'ın kölesi değildir. Onlar da tâli derecedeki kahramanlardır.

Destanlarda zaman zaman geçen şahıslar, çoğunlukla birer tâli kahraman hâline getirilmek istenen şahıslardır. Kahramanlık yönünden önemli rol alırlar. Hoyrat Han'ın oğlu ve Manas'ın süt kardeşi Almam Bet bir kaç bağımsız serüvenin kahramanıdır.

Düşman, komşu ülkelerin milletleridir. Komşu ülkelerden uzaklaşınca kahramanlar hayvanî şekil alır. *Manas* destanı gibi, Müslümanlığın rolü varsa, düşman ekseriyetle putperestlerdir. Burada Müslümanların beyaz saten ipeklerden yapılmış çadırlarına karşın, putperestlerin siyah yüzleri ve kara at kuyruğundan örülmüş siyah çadırları göze çarpar.

Esas kahramanlar olan kral, prens veya kabile reisi, kahraman tipinin bütün özelliklerini taşırlar. Bunlar bir kaç nesil buldukları bölgede hükümdarlık ederler. Her

şeyden önce iyi ve dinlenmek bilmeyen bir savaşçıdırlar. Düşman rahatına düşkün, savaşmak istemeyen kişidir. Meselâ *Manas*'daki Çinli hakan Türk kahramanlık düşüncesinden çok uzak bir şahıstır. Çin lüksü içinde yaşayan, etrafındaki misafirlerine ikramlar eden, onlarla iyi vakit geçiren bir tip. Dinlenmek bilmeyen *Manas* ile zıtlık teşkil eder.

Türk destanlarında kadın, bir erkek kahraman kadar yiğitlik vasıfları taşır. Oğuz Kağan ve *Manas*'ın eşleri zamanlarının ideal kadınına vafederler. İtaatkâr, cana yakın, misafirperver, becerikli bir aşçı, becerikli bir doktor ve hastabakıcı, bulunduğu çevrenin en yüksek şeref ve kültürüne sahip kadın. Bütün bunlara rağmen düşman karşısında iyi bir savaşçı, biraz zâlim ve sert yaratılışlıdır.

Türk kadını sarayda beslenen tembel, şişman, sadece aşk ve şarap şiirine ilham veren bir tip değildir. Özellikle yaratılış destanlarında kadın, tanrısal özelliklere haiz, kutsal, zarif, ince ruhlu ve ilahî yaratılışlı, ışıktan veya sudan doğan, âdeta zarafet ve güzellik tanrıçasıdır. Fakat hiçbir Türk destanında kadın aczin sembolü, zevk ve eğlence ale-ti olarak gösterilmemiştir.

Sık sık rastladığımız sahnelerin başında *şölen* gelir. Genellikle Türk edebiyatında, *şölen* ve ziyafet büyük yer kaplar. Ayrıca bir formalite ve merasimi de icabettirir. Koyunlar kesilir, at yarışları düzenlenir; beylerin ve hanımların misafirlerle özellikle ilgilendiği ziyafette, konuşulan şeylerin başında yiğitlerin geçmişte ve gelecekte yapacakları kahramanlık, güç ve cesaretleri gelir. Bu övünme, ziyafetin âdeta bir nev'i sosyal âyinedir. Kahramanın hayatı savaşın dışında av partisi ve ziyafetle geçer.

İtaat da önemlidir. Kadın kocasına, kız kardeş erkek kardeşine, at sahibine karşı daima itaatlidir. Kadının kocasına karşı itaatsizliği affedilir, fakat kız kardeşin erkek

kardeşe karşı itaatsizliği affedilemez, atın itaatsizliği ise görülmemiştir.

Destandaki başkahraman kendi başına bir kanundur, o istediğini yapabilir. Yeter ki başarılı olsun. Bu başarı ister sonsuz gücü, becerisi, kurnazlığı veya ister tabiatüstü olayların yardımını veya atının sayesinde olsun fark etmez, önemli olan onun başarısı ve halkın takdirini bu başarı sayesinde kazanmasıdır. İdare kabiliyeti, ordu sevk ve idaresi, stratejisi ve savaş sanatı önemli değildir, bütün teferuat yine de şahsî karakterde toplanır. Bütün savaşlar ve alınan topraklar, sonunda tek kişilik bir savaş serisi hâline girer ki, kahraman tek başına rol alır.

Hangi toprakta olursa olsun anlatılan her savaş kendini tek savaş serisine ayırır ki, asıl kahramanlar onda rol alır. Kahramanların savaşı; doğa üstü varlıkların veya hile ve desisenin yardımı ile kazandığı nadirdir. Muazzam gücü, tabiatıyla mübalağa edilmiştir, ama, o da diğer insanlardan farklı değildir. Türk kahramanı hileci değildir. Savaşta tanrılar ve melekler kuvvetlerini onlara ödünç verirler. Kahramanlar savaşa kahramanlık şerefi ve isim yapmak için katılmazlar, toprak genişletme ve kişisel istekle giderler. Kişisel üstünlük, başkalarını geçme, ekonomik sorunlar, kahramanlık duygusundan daha çok kahramanlık doğurmaktadır.

Türk hükümdarı sarayda beslenen, sadece ara sıra ava çıkan, kendisi savaşmayan, zevk ve eğlence tipi değildir. O savaşa kendisi gider, etrafında savaşçılardan başka ona en yakın olan 40 yiğidi vardır; fakat onlardan da itaatsizlik görürse onları kendi eli ile cezalandırır, başkasına havale etmez. Durup dinlenmeden çalışır, savaşır.